

nekoliko napise.¹⁾ Vsak olikan Slovenec bode tega srčno vesel. Naši veljaki pa, katerim so odprta vsaka vrata, naj se spominjajo tudi te naše pohlevne prošnje in jo naznanijo na višjem mestu.

¹⁾ Posebno nas žali napis „Rudolfovo“ na novo-meški postaji. Oglasili smo se že jedenkrat v tej stvari, a se bomo še večkrat, dokler ne zmaga spoznanje pravice in resnice. Ali se smejo imena krajev preminjati svojevoljno? Da, „Rudolfswert“ je pravo; veledušni ustanovnik, nadvojvoda Rudolf IV., je imel pravico dati mestu ime. A „Rudolfovo“ je samo skovano, prav nesrečno narejeno. Slovenec pravi „mesto“ in „Novo mesto“, in tega dejstva pač ne utaji nihče: torej je pravo jedino to. Kaj bi rekli, ko bi začeli po tem vzgledu pisati: Oberlaibach — Gornja Ljubljana, Krainburg — Kranjski grad, Radmannsdorf — Kolo-moževa vas ali Kolo-moževo?

Naposled — ne bodimo nehvaležni in izrecimo zahvalo vsem onim možem, ki so delovali za železnico in katerih imena bode hranila naša politična zgodovina. In ta zahvala velja gotovo tudi visoki vladi, ki je sicer počasi, a vendar-le dala zaželeno železnico. Pod slavno vladno našega presvetlega cesarja gre Slovenec z drugimi Slovani vedno bolj na dan, in ničesar si bolj ne želimo ob otvoritvi dolenske železnice, kakor da bi v prav bližnjem času naš presvetli vladar sam mogel voziti se po lepi naši Dolenski naravnost tje doli na Hrvaško in v našo Bosno ponosno, pa tudi proti šumnemu jadranskemu morju. V to pomozi Bog in stanovitnost slovenska!

Književnost.

Slovenska književnost.

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. Ureduje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središči. III. zvezek. V Ljubljani, 1894. Zalaga izdajatelj. Tisk Katol. Tiskarne. Cena 15 kr. 8". Str. 43. — Kakor prejšnja dva zvezka, ima tudi ta drobno tvarino, zabavno in poučno, za mladino. Mnogo sestavkov je že znanih od drugod. Tudi so sestavki po vsebini različne vrednosti in so nam ugajali različno, bolj ali manj. Izdajatelju treba priznati, da se za mladinsko slovstvo trudi resnobno.

Povesti, slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo. Zbral in uredil Andrej Kalan, urednik „Domoljuba“. Ponatis iz „Domoljuba“. VI. zvezek. V Ljubljani 1893. Založilo „Tiskovno društvo“. Tisk „Katol. Tiskarne“. Cena 20 kr. 8". Str. 117. V teh „povestih“ opazamo stalno napredovanje. Preveva jih vrlo verski in ob jednem slobodni duh, ki priča, da je naše slovstvo za ljudstvo in ž njim tudi ljudstvo samo dospelo že dokaj visoko. Zares, za 20 kr. mnogo dobrega berila.

Kažipot po pokneženi grofovini goriško-gradiški. Uredil in izdal Andrej Gabršček. I. letnik. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici 1894. Cena 1 gld., po pošti 10 kr. več. 4°. Str. 123. Tu je nakopičenega zares veliko gradiva o goriški deželi, in ne vem, česa bi si človek želel in ne bi dobil v knjigi. Cerkvene, šolske, politične, občinske in društvene stvari so zabeležene na drobno. Seveda ne more kritika segati v posamnosti, kdo pozna neki vse krajevne razmere! — a pripoznati treba, da je bilo tukaj dovolj truda in poguma, da se je rodilo to delo. Kdaj dobimo kaj takega tudi za Kranjsko? Knjiga je ob jednem tudi koledar za l. 1894. Sv.

Pedagogiška knjižnica. Izdaja „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.“ I. zvezek. Jana

Amosa Komenskega „Didaktika“. Prevel Jernej Ravnikar, nadučitelj. V Ljubljani. Knjigotiskarna R. Miličeva. 1893. 8". Str. 255. Cena 50 kr. (Dobiva se pri g. Zagorjanu in pri upravnistvu „Učit. Tovariša.“) — S tem prevodom „slovenski učitelji še posebej slavimo spomin tristoletnice rojstva slavnega velikana pedagogike Jana Amosa Komenskega.“ (Predgovor.) O Komenskem (1592 do 1671) so slišali in čitali naši naročniki pred dvema letoma dovolj in zato mi ni treba o njem omenjati drugega, kakor njegovo znamenito „Didactica magna, seu omnes omnia docendi artificium.“ To imamo tu v slovenskem prevodu. O delu samem trdi pedagogi v obče, da je izmed prvih ali klasičnih v pedagogičkem slovstvu. Vzgojeslovje Komenskega sloni na verski podlagi in se ozira na namen človekov po smrti, hoče pa storiti človeka zmožnega, spretnega in srečnega tudi za to življenje. Kar se tiče verskih ukov, ki so tu pa tam vpleteni v knjigo, treba vedeti, da je bil Komenski pristaš, naposled škof „moravskih bratov“, ali bolje „jednote bratske“, ki je podtikala katoliški cerkvi razne (namišljene) krivde in učila, da je čisto popačena. Tako umevamo, kar pravi v naši knjigi na strani 201, (kar bi se bilo lahko izpustilo brez škode): „Kdo je papeža Leva X. tako omamil, da je proglasil zgodbo o Kristusu za basen?“ itd. Prav bi bilo, da bi o tej strani Komenskega povedal glavne stvari uvod ali predgovor. O prevodu povemo misel ob kratkem, da se čita dokaj gladko, da ima v obče pravilen jezik, če tudi ni brez nekaterih hib („namestu“, da“) in da je v navajanju sv. pisma nekoliko nejasnosti in nedoslednosti. Knjigi se vidi vseskozi, da jo je pisal bogoslovec, a prevod šepa nekoliko na to stran. — Če se bode „Pedagogiška knjižnica“ množila, želimo, da bi se množila najprej z izvirnimi spisi in šele potem z dobro izbranimi prevodi.